

Ataskaita apie su energijos efektyvumo gerinimu susijusius teisinius aspektus Lietuvos tekstilės pramonėje

Europo šir nacionalinių teisės aktų , įtakojančių energijos efektyvumo didinimo klausimus ir aktualių tekstilės sektoriui, apžvalga

Autorius: Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacija LATIA

Paskutiniai pakeitimai: **2016 rugsėjis**

Turinys

Atsakomybė už pateiktą informaciją.....	3
Nuorodos.....	3
Apie SET projektą	4
1 Teisinių reguliavimo aspektų Lietuvoje apžvalga	5
1.1 Energijos efektyvumo didinimo priemonės Lietuvoje.....	5
Pastabos ir komentarai.....	8
Nuorodos.....	9

Atsakomybė už pateiktą informaciją

Autoriai pilnai atsako už šio leidinio turinį. Leidinyje pateikta informacija nebūtinai atspindi Europos Komisijos ar bet kurios kitos jame pamionėtos organizacijos nuomonę, nebent būtų naudojamos tikslios citatos su nuoroda į jų šaltinius. Nei Europos Komisijos Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga EASME, nei pati Europos Komisija nėra atsakingos už jų informacijos galimą panaudojimą šiame leidinyje.

Šiame leidinyje pateikta glausta ir supaprastinata informacinio pobūdžio medžiaga. Todėl leidinyje pateiktos medžiagos jokių būdu negalima naudoti kaip visapusiškos ir išsamios.

Norint gauti išsamią informaciją, būtina naudotis teisine ir oficialia tiek ES, tiek ir nacionaliniame lygmenyje pateikta informacija.

Nuorodos

SET projektas (sutarties numeris IEE/13/557/SI2.675575) yra dalinai finansuojamas iš ES Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos dalies „Pažangi energetika Europai“, šią programą administruoja Europos Komisijos Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga EASME.

Dalinai finansuojama iš Europos Sąjungos programos „Pažangi energetika Europai“ lėšų

Apie SET projektą

Projektas SET - "Taupyk energiją tekstilės MVĮ" (angl. Save Energy in Textile SMEs) santrupa, - tai bendradarbiavimo projektas, kuriuos siekiama efektyvinti Europos tekstilės MVĮ veiklą energijos taupymo srityje, pasiekiant apčiuopiamų ir apskaičiuojų rezultatų įmonės veikloje ir energetinių išteklių naudojime.

Daugiau informacijos apie SET projektą pateikta oficialiame šio projekto internetiniame tinklapyje www.eurate.eu/set

SET projektas yra Energijos pagal poreikį (angl. Energy Made-to-Measure) informacinės kompanijos, kuri vykdoma iki 2016 m. siekiant energijos efektyvumo gerinimo daugiau kaip 300 tekstilės ir siuvimo MVĮ, dalis.

Atnaujinta informacija taip pat prieinama Energijos pagal poreikį Energy **LinkedIn** Made-to-Measure grupėje

1 Teisinių reguliavimo aspektų Lietuvoje apžvalga

1.1 Energijos efektyvumo didinimo priemonės Lietuvoje

Energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planas

Lietuvoje energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planas buvo parengtas vadovaujantis Direktyvos 2012/27/ES nuostatomis, taip pat atsižvelgiant į 2013 metų gegužės 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą dėl nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planų formos nustatymo pagal direktyvą 2012/217/ES (pranešta dokumentu Nr. C(2013) 2882).

Lietuva, kaip ir dauguma kitų Europos valstybių, susiduria su esminiais iššūkiais trijose srityse: energijos tiekimo saugumo, energetikos sektoriaus konkurencingumo ir energetikos sektoriaus darnios plėtros. Tokią Lietuvos padėtį nulėmė tiek istorinės ir politinės aplinkybės, tiek turimi riboti vidiniai energijos ištekliai.

Energijos suvartojimas vienam bendrojo vidaus produkto (BVP) vienetui Lietuvoje sukurti yra 2,5 karto didesnis negu Europos Sąjungos (ES) vidurkis. Padidinus energijos vartojimo efektyvumą, energijos intensyvumas gali būti sumažintas.

Iki 2020 metų Lietuvoje šilumos energijos vartojimas pastatuose, daugumą jų atnaujinus, sumažės 30–40 procentų. Atsižvelgiant į didelį investicijų poreikį, atnaujinimo pirmenybė bus teikiama didžiausią vartojimo efektyvumo didinimo potencialą turintiems pastatams.

2020 metais prognozuojamas absoliutus pirminės energijos suvartojimas būtų 6485 ktne.

Įvertinus visą energijos taupymo potencialą, svarbiausias energetikos efektyvumo srities strateginis tikslas yra iki 2020 metų pasiekti bendrą galutinio energijos suvartojimo taupymo tikslą – sutaupyti 11,7 TWh galutinės energijos (skaičiuojant suminiu metodu).

Veiksmų plane aprašomos reikšmingos energijos vartojimo efektyvumo dindimo priemonės ir numatomas sutaupyti ir (arba) sutaupytas energijos kiekis, įskaitant energijos tiekimo, perdavimo ir skirstymo, taip pat energijos galutinio vartojimo priemones, kad būtų pasiekti nacionaliniai energijos vartojimo efektyvumo tikslai.

Pateikiama nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų ir numatomų sutaupyti energijos kiekių apžvalga, nacionalinis 2020 metų energijos vartojimo efektyvumo tikslas, papildomi energijos vartojimo efektyvumo tikslai, pirminės ir galutinės energijos taupymas, energijos efektyvumo didinimo priemonės, priedai dėl energijos vartojimo efektyvumo metinės ataskaitos, minimalaus sutaupytos energijos kiekio nustatymo 2014–2020 metų laikotarpiui pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnį, vartotojų informavimo programų ir mokymo, ilgalaikės strategijos, skirtos investicijų telkimui tiek viešosios, tiek privačios nuosavybės formos gyvenamųjų ir komercinės paskirties pasatų nacionalinio fondo atnaujinimo srityje.

Veiksmų plane pateikiamos šalyje įgyvendintos energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos ir kitos Priemonės, kurios patvirtintos arba kurias planuojama patvirtinti svarbiausioms Direktyvos 2012/27/ES nuostatoms įgyvendinti, pateikti duomenys apie energijos vartojimo efektyvumo rodiklius ir jų kitimo tendencijas šalies ekonominės veiklos sektoriuose ir galutinio energijos vartojimo sektoriuose, valstybės mastu įgyvendintų priemonių apžvalga.

Veiksmų plane naudoti Lietuvos statistikos departamento, energetikos įmonių, kitų institucijų ir organizacijų pateikti duomenys. Priemonės apima namų ūkių, paslaugų, pramonės, energetikos, transporto sektorius, taip pat horizontalias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

Pramonės sektoriuje įgyvendinamos Priemonės:

- Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programa;
- Klimato kaitos specialioji programa (priemonė: energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonės sektoriuje);
- Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansiniai mechanizmai;
- Pramonės įmonių įgyvendintos Priemonės;
- 2014–2020 metų periodo ES struktūriniai fondai. Planuojama iki 14 proc. 2014 - 2020 metų periodo ES struktūrinių fondų lėšų investuoti į energetinio efektyvumo bei atsinaujinančios energetikos sritis

Horizontaliosios priemonės – tai įvairūs teisės aktai, reglamentai, normos, informacinė švietėjiška veikla. Horizontaliosios priemonės yra plataus poveikio, jos daro įtaką visuose sektoriuose ir visose srityse – pastatuose, įrenginiuose, technologiniuose procesuose, vartotojų elgesiui.

Horizontaliosios priemonės, liečiančios pramonę ir Lietuvos tekstilės sektorių :

- STR 2.05.01:2013 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas“;
- STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“;
- STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“;

- Šildymo sistemų atitikties energinio efektyvumo reikalavimams tikrinimas;
- Pastatų oro kondicionavimo sistemų atitikties energinio efektyvumo reikalavimams tikrinimas;
- Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata;
- Su energijos vartojimu susijusių gaminių ženklavimas;
- Ekologinis projektavimas (Ekodizainas);
- Kvalifikavimo ir sertifikavimo sistemos;
- Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema ir alternatyvios politikos priemonės;
- Energijos vartojimo auditas ir energijos naudojimo vadybos sistemos.

Svarbiausioms teisėkūros priemonėms, kuriomis padedama siekti nacionalinių 2020 metų energijos vartojimo efektyvumo tikslų, priskiriamas vadovaujantis Direktyvos 2012/27/ES reikalavimais rengtas Lietuvos Respublikos energijos efektyvumo įstatymas, kuriuo siekiama nustatyti energijos tiekimo ir vartojimo efektyvumo pagrindinius reikalavimus, tvarką ir sąlygas, kuriomis užtikrinami energijos tiekimo ir vartojimo efektyvumas ir pirminės energijos sutaupymo tikslai Lietuvos Respublikoje. Numatoma pasiekti suvartojamos energijos sutaupymus, atitinkančius Europos Sąjungos teisės aktais nustatytus tikslus, pašalinti energetikos sektoriuje kliūtis, kurios trukdo efektyviai tiekti ir vartoti energiją. Kartu parengti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama perkelti į šiuos sektorius atitinkamas Direktyvos 2012/27/ES nuostatas.

Energetikos ministerija parengė Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014–2020 metų programą. Pagal šią programą strateginis Lietuvos tikslas šilumos sektoriuje – padidinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą, tuo pačiu metu keičiant šilumos gamybai naudojamas gamtines dujas biomase bei mažinant šilumos kainas. Numatoma plėtoti vietinės elektros energijos gamybą, naudojant didelio naudingumo kogeneraciją.

Apibrėžtas minimalus sutaupyto energijos kiekio nustatymas 2014 -2020 metų laikotarpiu pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnį - kiekvienais metais nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. turi būti pasiekiama naujų energijos sutaupymų, kurie sudaro bent 1,5 procento vidutinių metinių energijos pardavimų kiekių galutiniams vartotojams.

Pastabos ir komentarai

Dideliu energijos intensyvumu pasižyminčiam Lietuvos ūkiui būtini pokyčiai didinant energijos vartojimo efektyvumą. Efektyvus energijos vartojimas yra vienas iš pagrindinių Lietuvos energetikos strateginių tikslų. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas yra svarbus energetinio saugumo didinimo, tiekimo diversifikavimo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro išteklių importo iš trečiųjų šalių mažinimo kontekste. Tai taip pat viena iš pagrindinių sąlygų, mažinant šiltnamio dujų išmetimus ir siekiant klimato kaitos švelninimo tikslų. Įmonėse energijos vartojimo kaštų dalis bendroje veiklos sąnaudų dalyje užima ženklia dalį. Brangstant kitiems kaštams (darbo, logistikos, pardavimų ir t.t.) veiklos efektyvumo didinimo klausimai tampa ypač aktualiais.

Energijos sąnaudų mažinimas – vienas iš prioritetinių klausimų Lietuvos tekstilės įmonėse. Šiandien Lietuvos aprangos ir tekstilės sektoriuje dirba virš 26 000 dirbančiųjų arba daugiau nei ketvirtadalis visų šalies apdirbamosios pramonės darbuotojų. Tai – ilgametes ir galias tradicijas turintis sektorius, turintis modernią poreikius atitinkančią darbuotojų ruošimo bazę. Sektoriaus išlaiko savo konkurencingumą ir šiandien – eksportuojama apie 75 proc. visos pagamintos produkcijos; nuosekliai auga tiesioginės užsienio šalių investicijos į sektorių: 2010 m. tokios investicijos sudarė - 108,73 mln. EUR; 2011 m. - 109,46 mln. EUR; 2012 m. - 124,28 mln. EUR; 2013 m. - 126,53 mln. EUR; 2014 m. - 126,75 mln. EUR, o 2015 m. - 127,78 mln. EUR. Džiugu konstatuoti, kad Lietuvos aprangos ir tekstilės sektorius – ilgalaikes ir tvarias darbo vietas kuriantis sektorius. Tekstilės sektoriuje darbuotojų skaičius pastaruju metu ne tik kad nemenko, bet netgi didėjo – jei 2013 m. pradžioje tekstilės pramonėje dirbo 7 736 darbuotojai; 2014 m. - 7 626 darbuotojai; 2015 m. - 7 711 darbuotojai, o 2016 m. pradžioje - 8 263 darbuotojai. Augantis darbuotojų skaičius – pats akivaizdžiausias stabilumo šiame apdirbamosios pramonės sektoriuje indikatorius. Nuosekliai auga ir tekstilės pramonės produkcijos gamybos apimtys: 2009 m. - 225 191 tūkst. eurų; 2010 m. - 258 581 tūkst. eurų; 2015 m. - 385 307 tūkst. eurų. Dar vienas pozityviai nuteikiantis rodiklis – šio sektoriaus įmonių imlumas inovacijoms: LR Statistikos departamento duomenis, 2015 m. tekstilės sektoriaus inovacinių įmonių apyvartos dalis, palyginti su visų šios srities įmonių apyvarta, sudarė 62,9 proc. Visa tai liudija apie didelį kūrybiškumo potencialą šiame sektoriuje, įmonių domėjimąsi naujausiomis technologijomis ir motyvacija diegti naujoves. Energijos sąnaudas mažinančių sprendimų diegimas – šiuo metu prioritetinis šios pramonės šakos uždavinys.

Nuorodos

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
2. Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
3. Europos komisija / Direktyva 2012/27/ES

www.euratex.eu/set
set@euratex.eu

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union